

**TÁC ĐỘNG CỦA PHÁT TRIỂN DU LỊCH
THÔNG QUA CẢM NHẬN CỦA NGƯỜI DÂN TẠI THÀNH PHỐ ĐÀ LẠT**
**IMPACTS OF TOURISM DEVELOPMENT
THROUGH LOCAL RESIDENTS' PERCEPTIONS IN DA LAT CITY**

Trịnh Thị Hà

Khoa Quản trị kinh doanh - Du lịch - Quan hệ công chúng, Trường Đại học Yersin Đà Lạt

Đến Tòa soạn ngày 25/05/2021, chấp nhận đăng ngày 10/06/2021

Tóm tắt: Bài báo này chỉ ra những tác động của phát triển du lịch tới vấn đề kinh tế, văn hóa xã hội và môi trường tại thành phố Đà Lạt thông qua cảm nhận của người dân địa phương. Bảng câu hỏi khảo sát đã được gửi tới những hộ dân sinh sống tại các phường trung tâm của thành phố. Kết quả nghiên cứu cho thấy, du lịch có tác động tích cực lẫn tiêu cực lên các vấn đề kinh tế, văn hóa xã hội và môi trường. Trong đó, yếu tố kinh tế và văn hóa xã hội có tác động tích cực lớn hơn tác động tiêu cực nhưng ngược lại với yếu tố môi trường. Nghiên cứu đề xuất giải pháp phát triển du lịch bền vững trong tương lai nhằm đảm bảo cân bằng lợi ích từ du lịch cho người dân thành phố Đà Lạt.

Từ khóa: Tác động của phát triển du lịch, kinh tế, văn hóa xã hội, môi trường.

Abstract: This research examined local residents' perceptions about the impact of tourism on economic, socio - cultural, and environment in DaLat city in recent years. By surveying 182 local households through questionnaire, the findings showed that tourism had positive and negative impacts. The positive impacts of tourism on economic and socio - cultural factor was stronger than negative, but vice versa with environmental factor. Tourism importantly contributes to development about local economic, preserve and maintain local cultural, but also generates great pressure on local resources, including increase foods and service expenses, create traffic congestion, overcrowding. This research proposed solutions for sustainable tourism development in the future to ensure a balance of benefits from tourism for residents of Da Lat City.

Keywords: Impacts of tourism development, economic, socio - cultural, environment, residents' perception.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Du lịch được xem là ngành đóng góp hiệu quả vào việc cải thiện mức thu nhập của cộng đồng dân cư và tiềm năng cải thiện chất lượng cuộc sống nói chung đối với cư dân tại điểm đến du lịch (Andereck & Myaupane, 2011; Sharpley & Telfer, 2002). Nhiều nghiên cứu trước đây đã chỉ ra rằng, du lịch phát triển tạo ra những tác động lớn về kinh tế, văn hóa, xã

hội và môi trường. Những tác động tích cực có thể là cải thiện cơ hội việc làm, tăng doanh thu thuế, đa dạng kinh tế (Kim và cộng sự, 2013), tuy nhiên cũng có thể xuất hiện những tác động tiêu cực như sự đông đúc, tắc nghẽn giao thông, ô nhiễm môi trường (Andereck & Nyaupane, 2011; Andereck và cộng sự, 2005). Vì vậy, nhận thức của người dân về những tác động này sẽ ảnh hưởng mạnh mẽ đến sự tham

gia và ủng hộ của họ đối với việc phát triển du lịch địa phương trong tương lai (Almeida - Garcia & cộng sự, 201).

Đối với Đà Lạt - điểm đến du lịch phổ biến trong nước, du lịch là ngành kinh tế chính. Với diện tích khoảng 400 km² và 420.000 dân, hằng năm thành phố đón thêm hàng triệu lượt khách đến tham quan. Năm 2019, Đà Lạt đón 7,1 triệu lượt khách, tốc độ tăng trưởng lượt khách bình quân 10 năm (2010-2019) đạt 9,6% (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, 2020). Sự tăng trưởng và phát triển nhanh về du lịch của thành phố trong thời gian qua có ảnh hưởng như thế nào đến các vấn đề kinh tế, văn hóa, xã hội, môi trường địa phương thông qua cảm nhận của người dân, đây là vấn đề cần được nghiên cứu để xem xét sự ủng hộ của họ đối với chính sách phát triển du lịch trong tương lai.

2. CƠ SỞ LÝ THUYẾT

Du lịch là hoạt động quan trọng của con người, hoạt động này có những tác động nhất định vào môi trường, kinh tế, văn hóa, xã hội. Những tác động này rất dễ nhận thấy ở những khu vực điểm đến du lịch, nơi có sự tương tác của du khách với các hoạt động kinh tế, văn hóa, xã hội địa phương (Mason, 2011).

Các nghiên cứu về tác động của phát triển du lịch được quan tâm nghiên cứu từ những năm 1960, bắt đầu với những nghiên cứu về tác động của tăng trưởng kinh tế (Krannick, Bery & Geider, 1989), sau đó là tác động đối với các vấn đề văn hóa, xã hội (Bryden, 1980), tác động đối với môi trường là chủ đề được quan tâm nghiên cứu nhiều nhất sau đó, đặc biệt là vấn đề phát triển du lịch bền vững (Jurowski, Uysal & Williams, 1997, trích từ Kim, 2002). Kết quả từ những nghiên cứu trước đây cho thấy rằng cư dân nhận thấy phát triển du lịch có tác động tích cực về kinh tế nhưng lo ngại

về những tác động tiêu cực đối với xã hội, môi trường như tắc nghẽn giao thông, tội phạm, các vấn đề an toàn công cộng, ô nhiễm môi trường (Lankford & Howard, 1994). Trong đó, một số nghiên cứu cho thấy rằng người dân cảm nhận giao thông là một vấn đề nghiêm trọng được tạo ra bởi các hoạt động du lịch (Long và cộng sự, 1990; Keogh, 1990; Prentice, 1993 trích từ Kim, 2002). Nhiều nhà nghiên cứu đã phân tích các tác động của du lịch thành hai cặp trái ngược nhau là tích cực và tiêu cực, trong đó chỉ rõ các tác động về kinh tế, văn hóa, xã hội và môi trường.

2.1. Đối với tác động về kinh tế

Các nghiên cứu trước đây cho thấy du lịch có tác động lên kinh tế địa phương cả mặt tích cực lẫn tiêu cực (Mason, 2011; Trọng Nhân, 2017). Đối với tác động tích cực, hoạt động du lịch giúp làm tăng tổng thu nhập cho nền kinh tế địa phương, tăng thu nhập ngoại hối, tạo việc làm trực tiếp và gián tiếp, tạo nguồn thu thuế, kích thích tăng trưởng kinh tế thứ cấp (Bryant & Morrian, 1980; Gursoy & cộng sự, 2002; Uysal, Doneroy & Pott, 1992), đa dạng hóa kinh tế địa phương; thúc đẩy sự phát triển của các ngành nghề khác, tạo ra thị trường mới cho các sản phẩm địa phương và góp phần tăng thu nhập người dân (Kim, 2002; Mason, 2011, Nguyễn Trọng Nhân, 2017).

Bên cạnh đó, du lịch cũng gây ra những tác động tiêu cực về kinh tế như gây ra lạm phát về giá trị đất đai, tăng giá thực phẩm và những sản phẩm khác, thu nhập của người dân phụ thuộc vào hoạt động du lịch, (Mason, 2011; Kim, 2002).

2.2. Đối với tác động về văn hóa, xã hội

Du lịch có những tác động nhất định lên văn hóa, xã hội của địa phương như góp phần phục hồi nghệ thuật, nghề thủ công và hoạt

động văn hóa truyền thống (Var & Kim, 1990; Mason, 2011), cơ hội tiếp xúc với văn hóa khác biệt từ du khách (Belisle & Hoy, 1980), khuyến khích niềm tự hào về văn hóa địa phương (Kim, 2002), cung cấp phương tiện giải trí cho cư dân (Kim, 2002), hồi sinh các khu vực nghèo không có công nghiệp hóa (Mason, 2011), tạo điều kiện phát triển cơ sở hạ tầng và dịch vụ cộng đồng (Var & Kim, 1990).

Tác động tiêu cực của du lịch đối với các vấn đề văn hóa, xã hội bao gồm làm tăng sự tắc nghẽn giao thông, sự đông đúc ở nơi công cộng; góp phần vào các tệ nạn xã hội như ăn xin, cờ bạc, mại dâm,... phá hủy văn hóa truyền thống và tục lệ của các nước chủ nhà (Ahmed, Krohn, 1992; Var & Kim, 1990; Backman & Backman, 1997), người dân bản xứ bắt chước hành vi của du khách và từ bỏ văn hóa truyền thống (Kim, 2002).

2.3. Đối với tác động về môi trường

Du lịch giúp nâng cao nhận thức về bảo tồn môi trường để có được vẻ đẹp tự nhiên cho mục đích du lịch (Var & Kim, 1990), giúp cải thiện diện mạo thị trấn và môi trường xung quanh (Perdue và cộng sự, 1987), góp phần duy trì động vật hoang dã (Kim, 2002).

Tuy nhiên, một số nghiên cứu khác cho rằng du lịch gây ô nhiễm môi trường, tàn phá tài nguyên thiên nhiên, suy thoái thảm thực vật và làm cạn kiệt cuộc sống hoang dã (Ahmed & Krohn, 1992), du lịch còn gây ra ô nhiễm tiếng ồn, rác thải và ảnh hưởng tiêu cực đến chất lượng nước và không khí (Pizam, 1979).

3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Dữ liệu sơ cấp của nghiên cứu được thu thập thông qua bảng khảo sát nhằm khảo sát các hộ dân đang sinh sống tại các phường trung tâm

thành phố Đà Lạt, nơi có hoạt động du lịch diễn ra phổ biến, với yêu cầu độ tuổi từ 23 tuổi trở lên và đã sinh sống tại thành phố Đà Lạt ít nhất 5 năm. Nghiên cứu sử dụng thang đo Likert 5 điểm cho các biến đo lường sự tác động của phát triển du lịch. Phần mềm SPSS 20.0 được sử dụng để xử lý dữ liệu nhằm phân tích trung bình các yếu tố, phương pháp lấy mẫu thuận tiện và phát triển mầm, thời gian lấy mẫu từ tháng 1/2021 đến tháng 3/2021 với cỡ mẫu thu về và sử dụng được là 182 phiếu.

4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

4.1. Mô tả mẫu

Thống kê mẫu nghiên cứu về giới tính có 53,3% là nữ và 46,7% là nam giới. Độ tuổi chủ yếu từ 31-45 tuổi chiếm 58,8%, dưới 31 tuổi chiếm 18,7% và trên 45 tuổi chiếm 22,5%. Về thời gian sinh sống, đa số mẫu có thời gian sinh sống tại Đà Lạt từ 11-15 năm (58,2%), từ 5-10 năm chiếm 34,1%, trên 20 năm chiếm 7,7%. Mức thu nhập bình quân một tháng chủ yếu từ 5-10 triệu đồng chiếm 49,5%, dưới 5 triệu đồng chiếm 7,7%, từ 11-20 triệu chiếm 11,5% và trên 20 triệu đồng chiếm 9,9%. Về nghề nghiệp, chủ yếu là công chức, viên chức nhà nước và nhân viên văn phòng chiếm 32,9%, chủ doanh nghiệp, kinh doanh buôn bán chiếm 20,9%, nội trợ 5%, đã nghỉ hưu 5%, các nghề nghiệp khác chiếm 35,7% (lao động tự do, tài xế, nhân viên khách sạn, nhà hàng,...), thất nghiệp 0,5%. Trong số 182 mẫu nghiên cứu chỉ 4,9% mẫu có thu nhập không liên quan gì đến du lịch, 18,1% có mức độ liên quan ít hơn 10%, 57,2% có mức độ liên quan từ 10-30%, và 19,8% có mức độ liên quan hơn 50%.

4.2. Tác động của phát triển du lịch thông qua cảm nhận của người dân

Dữ liệu bảng 1 cho thấy người dân thành phố

Đà Lạt có mức đồng ý khá cao về tác động tích cực của phát triển du lịch đối với kinh tế (điểm trung bình chung đạt 4,43). Trong đó, yếu tố du lịch giúp thúc đẩy phát triển các ngành nghề khác có mức độ đồng ý cao nhất với điểm trung bình đạt 4,53, điều này là phù hợp vì du lịch phát triển kéo theo các ngành nghề khác tại thành phố cũng phát triển theo, ngoài các dịch vụ phục vụ trực tiếp cho ngành du lịch như khách sạn, nhà hàng, điểm tham quan thì các nghề khác cũng phát triển rất tốt dựa vào du lịch như nông nghiệp công nghệ cao, mua bán đặc sản địa phương, dịch vụ giải trí,... Các tác động tích cực tiếp theo lần lượt là giúp đa dạng hóa nền kinh tế địa phương, tạo thị trường mới cho sản phẩm địa phương, tạo nguồn thu thuế và nguồn thu ngoại tệ.

Bảng 1. Tác động tích cực về kinh tế của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	ECO1_ Đa dạng hóa nền kinh tế địa phương	4,54	0,7
2	ECO2_ Nguồn thu thuế quan trọng cho chính quyền địa phương	4,40	0,79
3	ECO3_ Nguồn thu ngoại tệ cho địa phương	4,27	0,949
4	ECO4_ Thúc đẩy phát triển các ngành nghề khác	4,53	0,669
5	ECO5_ Tạo thị trường mới cho sản phẩm địa phương	4,41	0,832
6	Trung bình chung	4.43	

(Nguồn: tác giả)

Bảng 2. Tác động tiêu cực về kinh tế của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	ECO6_ Giá cả hàng hóa dịch vụ tăng lên	4,37	0,78

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
2	ECO7_ Giá bất động sản của thành phố tăng lên	4,56	0,795
3	ECO8_ Thu nhập của người dân thành phố phụ thuộc vào hoạt động du lịch	3,82	1,024
4	Trung bình chung	4.25	

(Nguồn: tác giả)

Đa số người dân cảm nhận rằng du lịch làm cho giá bất động sản của thành phố tăng lên, với mức độ đồng ý đạt 4,56. Điều này phù hợp với thực tiễn nhu cầu xây dựng các cơ sở lưu trú rầm rộ tại Đà Lạt trong những năm gần đây, ngoài ra còn nhiều dự án phục vụ cho hoạt động du lịch như xây dựng, mở rộng điểm tham quan, điểm mua sắm, giải trí, điều này góp phần đẩy giá bất động sản thành phố tăng nhanh. Ngoài ra, giá cả hàng hóa dịch vụ tại thành phố cũng tăng lên khi du lịch phát triển do nhiều cửa hàng, các dịch vụ chủ yếu phục vụ khách du lịch bán với giá cao, và người dân cũng phải chịu chung mức giá như du khách. Tuy nhiên, mức độ cảm nhận của người dân về sự phụ thuộc thu nhập vào hoạt động du lịch tương đối thấp, chỉ 3,82 điểm. Kết quả này là do mẫu khảo sát có nhiều đối tượng, trong đó có 23% đối tượng khảo sát có thu nhập không có liên quan hoặc liên quan ít tới hoạt động du lịch.

Bảng 3. Tác động tích cực về văn hóa - xã hội của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	CS1_ Đa dạng hóa hoạt động giải trí tại địa phương	4,16	0,866
2	CS2_ Gia tăng cơ hội giải trí cho người dân	4,08	0,88
3	CS3_ Tăng niềm tự hào về văn hóa địa phương	4,23	0,925

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
4	CS4_Khuyến khích đa dạng hoạt động văn hóa	4,09	0,962
5	CS5_Giữ gìn và phát huy các hoạt động nghệ thuật, làng nghề truyền thống	4,08	0,851
6	CS6_Cơ hội gia tăng hiểu biết những văn hóa khác biệt từ du khách	4,08	0,96
7	CS7_Tạo cơ hội việc làm cho người dân	4,36	0,74
8	CS8_Mức sống của người dân thành phố tăng lên nhờ du lịch phát triển	4,04	0,988
9	CS9_Hệ thống cơ sở hạ tầng của thành phố được nâng cấp, cải thiện	4,02	0,986
10	Trung bình chung	4,12	

(Nguồn: tác giả)

Cảm nhận của người dân về mặt tích cực của phát triển du lịch đối với vấn đề văn hóa xã hội tại địa phương thấp hơn so với tác động về kinh tế, với điểm trung bình chung đạt 4,12. Trong đó, mức độ đồng ý cao nhất của người dân là du lịch giúp tạo cơ hội việc làm (4,36), người dân Đà Lạt cũng cảm thấy tự hào về văn hóa địa phương mình (4,23), với phong cách người Đà Lạt hiền hòa, mến khách, nhiều kiến trúc cổ độc đáo, và các loại hình nghệ thuật của đồng bào dân tộc K'Ho, Churu,... Các yếu tố còn lại cũng nhận được sự đánh giá tích cực của người dân nhưng mức độ đồng ý chưa cao.

Bảng 4. Tác động tiêu cực về văn hóa - xã hội của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	CS10_Tăng các tệ nạn xã hội	3,53	1,175
2	CS11_Gây ra tình trạng mất an ninh trật tự	3,56	1,16

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
3	CS12_Thành phố trở nên quá đông đúc	4,35	0,912
4	CS13_Gây ra tình trạng tắc nghẽn giao thông	4,37	1,001
5	CS14_Người dân từ bỏ văn hóa truyền thống do bất chước hành vi của du khách	3,30	1,254
6	Trung bình chung	3,82	

(Nguồn: tác giả)

Phát triển du lịch luôn đi kèm với những tác động tiêu cực về mặt văn hóa xã hội tại địa phương ở những mức độ khác nhau. Đối với Đà Lạt, người dân có mức độ đồng ý cao với việc du lịch là nguyên nhân gây ra tình trạng tắc nghẽn giao thông cho đường phố (4,37), điều này phù hợp vì những năm gần đây khi lượng khách lên Đà Lạt ngày càng nhiều thì tình trạng kẹt xe, tắc nghẽn giao thông diễn ra thường xuyên, đặc biệt là tại các nút giao thông quan trọng. Du lịch làm cho thành phố quá đông đúc cũng nhận được sự đồng ý cao của người dân (4,35). Tuy nhiên, người dân không cho rằng phát triển du lịch đã làm tăng các tệ nạn xã hội (3,53), gây ra tình trạng mất an ninh trật tự (3,56) hoặc người Đà Lạt từ bỏ văn hóa truyền thống của địa phương (3,30).

Bảng 5. Tác động tích cực về môi trường của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	ENV1_Khuyến khích tôn tạo và bảo vệ các cảnh quan đẹp	4,04	0,96
2	ENV2_Khuyến khích người dân cải thiện diện mạo thành phố	4,08	0,986
3	ENV3_Duy trì hệ động vật hoang dã tại địa phương	3,69	1,202
4	Trung bình chung	3,94	

(Nguồn: tác giả)

Hoạt động du lịch phát triển cũng có những tác động tích cực tới môi trường tại Đà Lạt. Người dân cảm nhận rằng du lịch góp phần tôn tạo các vẻ đẹp cảnh quan (4,04) và khuyến khích người dân cải thiện diện mạo thành phố (4,08). Tuy nhiên, người dân không nhận thấy du lịch giúp duy trì hệ động vật hoang dã tại địa phương (3,69) do những động vật hoang dã thường ở trong các điểm du lịch sinh thái hoặc vườn quốc gia nên người dân ít có cơ hội tiếp xúc.

Bảng 6. Tác động tiêu cực về môi trường của phát triển du lịch

STT	Biến quan sát	Trung bình	Độ lệch chuẩn
1	ENV4_ Tạo lượng lớn rác thải cho thành phố	4,21	1,027
2	ENV5_ Gây ra tình trạng xả rác bừa bãi	4,23	0,973
3	ENV6_ Gây bị ô nhiễm tiếng ồn	4,06	1,135
4	ENV7_ Gây ô nhiễm khói bụi	3,96	1,133
5	ENV8_ Mất không gian xanh của thành phố	4,35	0,816
6	ENV9_ Kiến trúc đặc trưng của thành phố bị phá vỡ	4,04	1,037
7	Trung bình chung	4,14	

(Nguồn: tác giả)

Trong các nghiên cứu đánh giá tác động của phát triển du lịch thì nghiên cứu về tác động đến môi trường được quan tâm nhiều nhất, đặc biệt là đề cập đến những tác động tiêu cực của nó. Tại Đà Lạt, người dân đồng ý rằng hoạt động du lịch làm mất không gian xanh của thành phố, với mức đồng ý là 4,35. Thành phố đang ngày càng bê tông hóa với nhiều cơ sở lưu trú, dịch vụ phục vụ du lịch được xây dựng. Du lịch cũng gây ra tình trạng xả rác bừa bãi, đặc biệt là các địa điểm công cộng như bờ hồ, chợ, công viên và tạo ra lượng lớn

rác thải cho thành phố, với điểm trung bình lần lượt là 4,23; 4,21. Các tác động tiêu cực khác về môi trường nhận được sự đồng ý thấp hơn từ người dân, bao gồm gây ra tình trạng ô nhiễm tiếng ồn, ô nhiễm khói bụi, phá vỡ kiến trúc đặc trưng của thành phố, với điểm trung bình lần lượt là 4,06; 3,96; 4,04.

Bảng 7. So sánh mức độ cảm nhận của người dân về các tác động

STT	Yếu tố tác động	Điểm trung bình
1	Tác động tích cực về kinh tế	4,43
2	Tác động tiêu cực về kinh tế	4,25
3	Tác động tích cực về văn hóa – xã hội	4,12
4	Tác động tiêu cực về văn hóa – xã hội	3,82
5	Tác động tích cực về môi trường	3,94
6	Tác động tiêu cực về môi trường	4,14

(Nguồn: tác giả)

Kết quả phân tích cho thấy rằng người dân cảm nhận du lịch tác động mạnh nhất đến yếu tố kinh tế cả về mặt tích cực lẫn tiêu cực, trong đó tác động tích cực nhiều hơn tác động tiêu cực. Đối với vấn đề văn hóa - xã hội, người dân cho rằng du lịch mang lại nhiều lợi ích hơn là gây ra những tác động tiêu cực. Ngược lại, đối với môi trường thì tác động tiêu cực nhiều hơn là tích cực. Trong các tác động tiêu cực, tác động về kinh tế là lớn nhất, sau đó đến tác động về môi trường, người dân nhận thấy du lịch ít có tác động tiêu cực về văn hóa xã hội.

5. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Phát triển du lịch luôn đi kèm với những tác động tích cực, tiêu cực đối với vấn đề kinh tế, văn hóa xã hội và môi trường. Tại Đà Lạt, người dân cảm nhận du lịch có tác động tích

cực đối với kinh tế, văn hóa xã hội hơn là tác động tiêu cực, nhưng ngược lại đối với sự tác động về môi trường. Kết quả nghiên cứu này phù hợp với kết quả của những nghiên cứu trước về tác động của phát triển du lịch như Trọng Nhân (2017); Akmal Adanan và cộng sự (2010).

Điều này hàm ý rằng du lịch có vai trò quan trọng đối với kinh tế địa phương, đồng thời góp phần duy trì, bảo tồn văn hóa truyền thống, ổn định xã hội. Vì vậy, thành phố cần có những chính sách phù hợp để thúc đẩy du lịch phát triển trong tương lai một cách bền vững vừa giúp tăng trưởng kinh tế, tăng cơ hội việc làm, tăng thu nhập cho người dân và chính quyền, bảo tồn phát huy văn hóa địa phương nhưng vẫn bảo vệ được tài nguyên thiên nhiên của thành phố, giảm thiểu các tác động tiêu cực đến môi trường, đặc biệt chính quyền thành phố cần xây dựng giải pháp để khắc phục, hạn chế tình trạng tắc nghẽn giao thông vào những mùa du lịch cao điểm, và tình trạng xả ra bừa bãi của du khách làm mất mỹ quan thành phố.

Dựa vào mô hình phát triển du lịch bền vững của Innskeep (1991), phát triển du lịch Đà Lạt trong tương lai cần tuân thủ một số nguyên tắc sau: Phát triển du lịch nhưng không làm cạn kiệt các nguồn tài nguyên địa phương như tài nguyên khí hậu, tài nguyên rừng; không xâm phạm vào văn hóa, xã hội, môi trường kinh tế của địa phương chẳng hạn không làm biến chất lễ hội văn hóa cộng chiêng của đồng bào dân tộc K'Ho, giữ gìn và tôn tạo kiến trúc đặc trưng của Đà Lạt, phát triển nghề nông nghiệp công nghệ cao phối hợp với phát triển du lịch canh nông; tập trung vào sản phẩm chất lượng cao, năng suất cuối cùng cao thay cho lợi nhuận nhanh trước mắt, đồng thời tập trung tạo ra sản phẩm dịch vụ đáp ứng nhu cầu trải nghiệm cá nhân thay cho việc phục vụ nhóm; bên cạnh đó, cư dân của thành phố phải có tiếng nói trong công tác quản lý du lịch của địa phương, việc tạo điều kiện cho người dân tham gia vào quy hoạch, quản lý du lịch của thành phố là cần thiết, giúp hoạt động du lịch phát triển hài hòa trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Andereck, K.L.; Nyaupane, G.P., "Exploring the Nature of Tourism and Quality of Life Perceptions among Residents", J. Travel Res., 50, 248–260, (2011).
- [2] Kim, K., "The effects of tourism impacts upon quality of life residents in the community". Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia, (2002).
- [3] Kim, K.; Uysal, M.; Sirgy, M.J., "How does tourism in a community impact the quality of life of community residents?" Tour. Manag., 36, 527–540, (2013).
- [4] Mason P., "Tourism Impacts, Planning and Management", Oxford: Elsevier Publisher, (2003)
- [5] Var, J., & Kim. S., "Research Methods for Leisure and Tourism: A Practical Guide (3rd ed.)". Harlow: Prentice Hall, (1990).

Thông tin liên hệ: **Trịnh Thị Hà**

Điện thoại: 0912 797 059 - Email: hatt@yersin.edu.vn

Khoa Quản trị kinh doanh - Du lịch - Quan hệ công chúng, Trường Đại học Yersin Đà Lạt.

